

Družbe Isusove) i Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, vršio je službu učitelja novaka i rektora kolegija, a istaknuo se kao izvrstan konferansijer, duhovnik i ispovjednik. Objavljeno mu je 77 pisanih radova (nekoliko poslije njegove smrti).

U ovoj knjizi naći ćemo izbor Kozeljjevih članaka i studija koji su tiskani u časopisima *Život*, *Obnovljeni život* i *Bogoslovska smotra*, zborniku *Pozdrav našem vremenu* ili kao samostalno djelo (uz tri dosad neobjavljena priloga). Poslije nekrologa koji je napisao p. Miljenko Belić SJ slijedi šest kraćih članaka: *Primat ideje*; *Misli o nacionalizmu*; *Pustite djecu neka dolaze k meni (Mk 10, 14)*; *Moja razmišljanja o svećeništvu*; *Iz veprinačkih dana. Razmišljanja za vrijeme vlastitih duhovnih vježbi*; *Radosni u nadi... (Rim 12, 12)*. Nakon toga dolazi šest opširnijih studija: *Etnološki dokaz za Božju opstojnost u svjetlu današnjice*; *Skolastička filozofija pred problemom postanka života*; *Psihoanaliza i njezino značenje u pastoralnom radu*; *Odgovori za zrele, slobodnu i samoodgovornu savjest*; *Kažnjava li Bog doista grijeh? (Refleksije uz neke nove teorije o tajni otkupljenja)*; *Pred tajnom zla i patnje*. Na kraju se nalaze dva priloga: *Govor na grobu Marice Stanković (11. listopada 1957. — Dan Materinstva Bl. Dj. Marije)*; *Uz 10. obljetnicu smrti Marice Stanković (Nagovor Suradnicama Krista Kralja)*. Svi objavljeni radovi tiskani su u vremenu od 1930. do 1986. godine. Kako su članci odabrani iz sveukupnog opusa nastalog kroz dugo vremensko razdoblje, pristupilo se njihovu ponovnom lektoriranju, jezičnom dotjerivanju i osuvremenjivanju.

Članci i studije u ovoj knjizi očituju veliku autorovu erudiciju, misaonost i sustavnost. Kozelj piše produbljeno, na prikladan i shvatljiv način. Njegovo izražavanje je privlačno i svježije. Zbog toga se i danas, nakon više desetljeća, čita s lakoćom, zanimanjem i korišću. »Ono što je napisao svojom jasnoćom i

jedinstvenom zamisli, izvanrednom čvrstom logikom, filozofskom produbljenošću, psihološkom istančanošću i dotjeranošću stilske obrade, uvrstilo ga je među najomiljenije pisce naše katoličke inteligencije. Njegovi članci nisu suhoparno–znanstveni nego redovito stoje u tijesnoj vezi s aktualnim idejnim problemima našega javnog života. Pisani su za život i ispravnu duhovnu orijentaciju, uvijek s određenom, posve izgrađenom i zreloom filozofskom pozadinom.« (R. Brajičić).

Kroz sve članke i studije osjeća se da je p. Kozelj neprestano živio u misteriju Boga, koji je za njega bio »temelj na kojemu počiva njegovo biće, iskustvo bezuvjetnosti, punina Apsolutnog«. No autor je napisao i sljedeće: »U mojem životu Bog–Sve nije nešto što se mirno jednom zauvijek posjeduje. Bog je Netko za čiju se zbilju i prisutnost u duši neprestano valja boriti, opet i opet je osvojiti.« Ovi redci zorno dočaravaju živost Kozeljjeva duha koji se ne predaje sentimentalnosti i pasivnosti nego, vođen ignacijevskim *magisom*, i dalje ide naprijed prema sve većem sjedinjenju s našim Stvoriteljem.

Knjiga nas poziva da s piscem uronimo u zajedničko produbljeno razmišljanje o mnogim životnim stvarnostima. Stoga će dobro doći ne samo studentima nego i svima koji se zanimaju za filozofske, teološke i psihološke teme.

Zvonimir Marinović

Mijo Nikić, *Biblijska psihoterapija*, Zaklada biskup Josip Lang, Zagreb 2009, 96 str.

Ove je godine Zaklada biskup Josip Lang izdala knjižicu *Biblijska psihoterapija* autora Mije Nikića. Kao teolog i psiholog, autor ove knjižice nastoji interdisciplinarno prikazati norme djelotvorne psihoterapije, te ističe kako te norme postoje još u Isusovoj metodologiji, koja se povijesno pokazala kao najbolja she-

ma uspješne psihoterapije. Ona pak započinje samoupoznavanjem i odgovaranjem na temeljno pitanje o smislu života te uči kako praštati, da bi se na koncu postigla istinska sloboda koja se očituje u ljubavi prema Bogu i bližnjima.

Autor je podijelio knjižicu na »deset zapovijedi« kao deset koraka na putu uspješne psihoterapije. Prvi je korak (1) samoupoznavanje, tj. cjelovito spoznavanje samoga sebe; spoznavanje koje uključuje upoznavanje i svoje loše, odnosno grešne strane. To je proces kojim se prodire u srž svoga bića i suočava s dubinskim motivima koji nas pokreću, a kojih nerijetko nismo svjesni. Takva spoznaja može sputavati i opterećivati, no ne smije se posustati zbog njezine težine. Upravo u tom trenutku potrebno je pogledati na sebe Božjim očima koje su uvijek pune ljubavi prema svome stvorenju. Taj nas pogled osposobljuje da učinimo korake (2) samoprihvatanja i (3) kršćanskog sebeljublja, odnosno posvešćivanja da nas Bog ljubi i da smo vrijedni. Štoviše, samo povjerenje u Božju ljubav nuka nas na (4) pravo obraćanje i rezultira (5) življenjem u istini.

Živjeti u istini nije nimalo lagan zahtjev, ali ga čovjek mora prihvatiti ukoliko želi sačuvati psihosomatsko zdravlje i biti otvoren prema dobru kao takvom. Njega pak ne bi bilo moguće razlikovati od zla kad ne bi postojala savjest, osobito (6) čista savjest koja slijedi samo iz življenja u Božjoj istini. Ta otvorenost prema istini i dobru čini nas sposobnima također i u (7) osmišljavanju vlastitog života. Uzor djelovanja više nisu laž i ispraznost nego istina, osobito ona koju pišemo velikim slovom i nazivamo svojim Bogom. Naš je najveći uzor Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek. On nam je primjer u svemu, pa i u prihvaćanju životnih teškoća, tj. nošenju križa. Kada prihvaćamo trpljenje i praštamo, zapravo nasljedujemo samoga Boga, koji nošenjem križa i smrću prašta čovjeku njegovu krivicu. (8) Praštanje pak u čovjeku oslobađa božanske sile ljubavi te ga čini

(9) slobodnim i (10) sposobnim istinski ljubiti Boga i svoga bližnjega i živjeti radosno već na ovome svijetu.

Ova malena knjižica pisana je jednostavnim stilom i može biti korisno pomagalo u izvršenju cjeloživotnog zadatka — biti zrela ličnost, tj. biti zreo kršćanin.

Ante Jonjić

Mato Rusan, *Trčim prema cilju*, FTIDI, Biblioteka Radost i nada, knjiga 51, Zagreb 2008, 292 str.

Na prijelazu iz prvoga u drugo stoljeće rimski povjesničar Kornelije Tacit opisao je stanje svojega vremena koje je u mnogim crtama preslika današnjice. Društveni slojevi naginju agnosticizmu i skepticizmu, politički vođe su zaogrnuti licemjerstvom, istočnjačke religije i meditativne vježbe naviru poput bujice i u naše krajeve.

Pred takvim životnim okolnostima autor knjige »Trčim prema cilju«, p. Mato Rusan, nije okrenuo glavu, nego ih naziva njihovim pravim imenom i ujedno govori o onom što je ispravno i istinito.

Posve je naravna stvar da kao isusovac polazi od onoga što je primio u baštinu od svojega duhovnog oca sv. Ignacija Lojolskog. Tako se knjiga temelji na prvom ignacijevskom »tjednu« duhovnih vježbi. Stvorio nas je Bog, savršeno, svemoguće i beskrajno dobro biće, i to za sebe. Onaj u kome zažive ove dvije velike istine kročio je na stazu otkrivanja vlastitog identiteta kao ljubljenoga Božjeg djeteta. Mnogima koji lutaju stazama današnjice ovo izmiče pred očima i ostaju zatvoreni dok Gospodin kuca na vrata njihova srca. Zapravo, svaki čovjek koji ne dođe do ovih sigurnosti nema temeljne predispozicije za sređen i sretan nutarnji život.

Grieh nas vodi suprotno od cilja, u besmisao i nesreću. I upravo je to glavna zapreka otvaranju Božjoj milosti. Ropstvo u koje nas grijeh baca nadilazi svaku